

ЁШЛАРНИ ЮКСАК ҒОЯВИЙЛИК ВА МИЛЛИЙ ҒОЯГА СОДИҚЛИК, ЁТ МАҒКУРАЛАРГА ҚАРШИ МУРОСАСИЗЛИК РУҲИДА ТАРБИЯЛАШ

Ганиева Г.

*ҚДУ. Миллий гоя маънавият асослари ва
ҳуқуқ таълими кафедраси стажёр ўқитувчиси
ganiyeva.gulistan@inbox.ru*

Аннотация. Ҳозирги даврда турли хил эски ва янги мафкура, ғояларнинг ўзаро кураши ҳар қачонгидан ҳам шиддатли тус олмоқда. Бунга сабаб социалистик тоталитар тузум емирилганидан кейин дунёнинг икки қарама-қарши қутбларга бўлиниши барҳам топган бўлса-да, турли хил мақсад-манфаатларни ифода этувчи мафкуралар, ғоялар кураши, тортишуви ҳали тўхтагани йўқ. Бу курашлардан мақсад инсон, шу жумладан, ёшлар қалбини эгаллаш, муайян мамлакат ёки минтақадаги бирор миллат ёки халқнинг онги ва тафаккурига таъсир ўтказиш, уни ўзига бўйсундириш, маънавий жиҳатдан заиф ва тобе қилишдан иборатдир. Фикр қарамлиги, тафаккур қуллиги эса ҳар қандай иқтисодий ва сиёсий қарамликлардан ҳам кўра даҳшатлироқдир.

Калит сози. Миллий гоя, мафкура, тарбия, маънавият, мафкуравий иммунитет.

Аннотация. В нынешнюю эпоху борьба между различными старыми и новыми идеологиями и идеями становится как никогда ожесточенной. Причина этого в том, что после краха социалистической тоталитарной системы прекратилось деление мира на два противоположных полюса, но борьба и конфликт идеологий, идей, выражающих разные цели и интересы, еще не прекратились. Цель этой борьбы – завладеть сердцами людей, в том числе молодежи, воздействовать на сознание и мышление нации или народа в определенной стране или регионе, подчинить их себе, сделать морально слабыми и подвластными. Зависимость мысли, рабство мысли страшнее всякой экономической и политической зависимости.

Ключевое слово. Национальная идея, идеология, образование, духовность, идеологический иммунитет.

Annotation. In the current era, the struggle between various old and new ideologies and ideas is becoming fiercer than ever. The reason for this is that after the collapse of the socialist totalitarian system, the division of the world into two opposite poles ceased, but the struggle and conflict of ideologies, ideas expressing different goals and interests, has not yet ceased. The purpose of this struggle is to capture the hearts of people, including young people, to influence the consciousness and thinking of a nation or people in a particular country or region, to subjugate them, to make them morally weak and subservient. The dependence of thought, the slavery of thought, is more terrible than any economic and political dependence.

Key word. National idea, ideology, education, spirituality, ideological immunity.

Ҳар бир жамиятнинг, унда яшайдиган инсонларнинг тақдири ва келажаги албатта давлатларнинг етакчи кучлари ҳисобланмиш ёшлар тарбияси билан чамбарчас боғлиқдир. Юртимизда ёшларнинг интеллектуал ва ижодий салоҳиятини мустаҳкамлаш, уларнинг мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларга дахлдорлигини ошириш борасида улкан ишлар олиб борилмоқда. Зеро, замонавий билим ва кўникмаларга эга, мамлакатнинг муносиб келажаги учун жавобгарликни ўз зиммасига ола биладиган баркамол, мақсадга интилувчан ва серғайрат ёшларни тарбиялаш бугуннинг энг муҳим вазифаларидан биридир. Халқнинг келажаги ёшларга боғлиқ экенлиги нешоғли ҳақиқат бўлса, уларни миллий рухта тарбиялаш зарурлигида тан олинган. Миллий ўзлигини сақлаш ва келажагини таминлаш омили ҳисобланади. [1.201-б]

Маълумки, Президентимиз ижтимоий, маънавий-маърифий соҳалардаги ишларни янги тизим асосида йўлга қўйиш бўйича 5 та муҳим ташаббусни илгари суриб, ёшларга эътиборни кучайтириш, ёш авлодни маданият, санъат, жисмоний тарбия ва спортга кенг жалб этиш, уларда ахборот технологияларидан тўғри фойдаланиш кўникмасини шакллантириш, ёшлар ўртасида китобхонликни тарғиб қилиш, хотин-қизлар бандлигини таъминлаш масалалари давлат сиёсати даражасида эътиборга олинди. Бугинги кунда юртимизда амалга оширилаётган ёшларга оид давлат сиёсати эса қадимдан ота-боболаримиз томонидан шаклланиб келган асл миллий ва диний қадриятларимизни аҳамияти нечоғлик муҳим эканини кўрсатиб бермоқда.

Зеро, эртанги фаровон ҳаёт жамиятни мукаммал ахлоқ тамойиллари асосида барпо қилиш, оилада баркамол фарзанд тарбияси, унинг жисмонан бақувват, руҳан тетик, маънан етук, ақлан ва ахлоқан гўзал бўлиб етиши билан белгиланади. Ёшларнинг бўш вақтини мазмунли ўтказишни ташкил этиш долзарб масала ҳисобланади. Ёшлар қанчалик маънавий баркамол бўлса, турли ёт иллатларга қарши иммунитетни ҳам шунча кучли бўлади. Нима учун давлатимиз раҳбари айнан ёшлар масаласига алоҳида урғу бермоқда? Давлатимиз раҳбари нуфузли халқаро ташкилотлар минбарларидан туриб, жаҳон ҳамжамиятини ёш авлод турли бузғунчи ғоялар ва радикал гуруҳларга қўшилиб кетишининг олдини олишга чақирмоқда. Асосий эътиборни маърифатга, ёшларнинг маънавий ва ахлоқий тарбиясига қаратиш лозимлигини жонкуярлик билан таъкидламоқда. Бу бежиз эмас, албатта. «Тарбия қанча мукаммал бўлса, халқ шунча бахтли яшайди», дейди президентимиз. [2. 505-б] Ёшлар тарбияси мукаммал бўлиши учун эса бу масалада бўшлиқ пайдо бўлишига мутлақо йўл қўймаслик лозим. Ҳозирги кунда дунё микёсида бешафқат рақобат, карама-қаршилик ва зиддиятлар тобора кескин тус олмоқда. Глобал муаммолар – халқаро терроризм, экстремизм, муросасизлик, саводсизлик, жаҳолат, қашшоқлик, зўравонлик ғояси “вируси”, “оммавий

маданият”, одам савдоси, қурол-яроғ ва наркотик моддалар контрабандаси, ноқонуний миграция каби хавф-хатарлар кучайиб, одамзод асрлар давомида амал қилиб келган эътиқодлар, қадриятларга путур етказмоқда. Ёшларда мафкурабий иммунитетни шакиллантиришнинг муҳим ижтимоий маънавий зарурат сифатидаги аҳамияти ортиб бормоқда.

Мустақил миллий тараққиётимизнинг ҳозирги босқичида таълим муассасаларининг муҳим вазифаларидан бири – ёшларни юксак ғоявийлик ва миллий ғояга содиқлик, ёт мафкураларга қарши муросасизлик руҳида тарбиялашдир.

Ёшлар дунёқарашида соғлам эътиқот, ишонч ва миллий қадриятларнинг устуворлиги, ёт мафкураларга қарши иммунитетни тарбиялашда уларни:

- Миллий ғоянинг асосий тушунча ва тамойиллари билан қураллантириш;

- ҳаёт ҳодисаларини дунёвийлик, илмийлик тамойили асосида таҳлил қилиш ва баҳолашга одатлантириш;

- ўз қарашларини ҳимоя қилишга ўргатиш;

- бузғунчи мафкураларга ҳар доим, ҳамма жойда мурросасиз бўлишга таёрлашга асосий эътибор қаратич зарур.

Ёшларда мафкуравий иммунитетни шакиллантириш педагог кадрларнинг ғоявий-назарий ва услубий тайёргарлигига ҳам боғлиқдир. Ҳар бир профессор-ўқитувчи, энг аввало, миллий ғоямизнинг тарғиботчиси бўла олиши керак.

Мафкуравий иммунитетни шакиллантириш жамият ҳаётининг энг нозик жиҳатлари, ёшларнинг миллий ҳис-туйғулари, мақсад ва интилишлари, маънавий-маърифий ва руҳий-ахлоқий даражасига бевосита боғлиқ ҳодиса. Шундай экан, ёшларимиз ёт мафкураларнинг «меҳрибонлиги» «холислиги» ва «бетарафлиги», «ёқимлилиги», «дўстоналиги» ортида нима ётганини англай билишлари лозим.[3.17-б] Яъни уларнинг замирида мунтазам тактикасини ўзгартириб турувчи жонсарак ақидапарастлик тарғиботи турганини танишга, тушинишга ёшларимизни ўргатиб бориш керак. Айрим ёшларнинг ҳар ҳил ёт ғояларини холис ахборот манбаи сифатида қабул қилаётганларини ҳам назардан қочирмаслик керак. Ёт мафкураларни қур-қўрона қабул қилишнинг қулай замани-бу маиший қулайликка ортиқча интилиш, ташқи гўзалликка ҳаддан ташқари берилиш, буюмпарастлик, боқимандалик ва миллий турмуш тарзида одатий ҳол бўлиб қолган афзалликлар ва неъматлардан онгсиз билмасликдир. Бу каби дунёдаги мавжуд мураккаб мафкуравий вазият ёшларимизда мафкуравий иммунитетни тарбиялашни фаоллаштириш кераклигини талаб қилади. Мафкуравий иммунитетнинг шакилланиши бирданига юз бермайди. У миллий манфаатлар устуворлиги нуқтаи назарини шакллантириш ҳамда талабаларнинг янги, холис тарихий билимларга эга бўлишлари билан амалга ошади. Таълим муассасалари ижтимоий-гуманитар фанларни ўқитишда ёшларнинг сиёсий қарашларини шакиллантирадилар ҳамда уларда ёт мафкураларнинг

куринишларига фаол мурасасизликни тарбиялайдилар. Бунда тарихий материаллардан фойдаланиш алоҳида аҳамият касб этади. Албатта, бу масъулиятли, ҳаётга бўлган ғоявий-сиёсий муносабати катта роль ўйнайди. Бунинг учун ижтимоий-гуманитар фанлар ўқитувчилари замонавий ёт ғоя, мафкуралар тарғиботининг умумий мақсад-ниятлари, кирдикорларини билишлар катта аҳамиятга эга. Бу ёт мафкуравий қарашларини танқид қилишга саёз ёндашиш ва соддалаштиришнинг олдини олишга кўмаклашади.

Хулоса қилиб айтганда мафкуравий иммунитетни юксак даражада шакилланган фуқаро атрофидагиларни ҳам ғоявий тарбиялаш салоҳиятига эга бўлади. Ўзи ва миллати учун бефайда, зарарли одатларидан воз кечади. Миллат манфатларини эса миллат манфатига эришиш шарти деб тушунади.

Адабиётлар

1. Ваутиева А., Ганиева Г. Хабаршысы ҚМУ Нөкис-2022. № 1 (55)., 201-б
2. Мирзиёев Ш.М. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. 1-том. Т.: «Ўзбекистон» НМИУ, 2017 й., 505-б
3. Н.Салиева. Ёшлар.Миллий ғоя.Тарбия. Тошкент 2011., 17-б